

สรุปผลการประชุมวิชาการระดับชาติ “เปิดโลกกว้างทางปัญญา วิชาศึกษาทั่วไป”

ณ โรงแรมมิราเคิลแกรนด์ คอนเวนชัน 18-19 มิถุนายน 2557

เรียบเรียงโดย ปิยนุช ขุนสวัสดิ์
(อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์)

หน่วยงานที่จัด คณะกรรมการเครือข่ายการศึกษาทั่วไปแห่งประเทศไทย และเครือข่ายพัฒนาวิชาชีพของ
อาจารย์และองค์กรระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย(คกอท.) ภายใต้การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าธนบุรี ร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
กำหนดการ (ตามเอกสารแนบ)

1. การบรรยายพิเศษ โดยรองศาสตราจารย์ ดร. คุณหญิงสุมณฑา พรหมบุญ (ประธานคณะกรรมการการอุดมศึกษา) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การศึกษามาจากคำว่า “สิทธา” แปลว่า ทำให้สามารถ สำหรับการสอนถ้าสอนแล้วไม่ได้เปลี่ยนผู้เรียน
แสดงว่าไม่ได้ให้การศึกษายังถ้าสอนแล้วเกิดผลลบ ขนาดที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความเกลียดชังGE. ยิ่งทำให้
การศึกษาล้มเหลว ระดับของการให้การศึกษแบ่งระดับได้ดังนี้

- 1.INFORMATION การให้ข้อมูล ผู้เรียนเกิดความรู้
- 2.FORMATIVE ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปสร้างหรือขยายผลต่อได้
- 3.TRANSFORMATIVE ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงตนเอง (ขนานใหญ่)

ศึกษา ในศาสนา เป็นการแปลงคนทั่วไปให้เป็นอารยชน

การศึกษาที่ยากที่สุดคือ การสร้างคุณค่าให้เป็นมนุษย์ ซึ่งสร้างยากมาก

การทำให้คนเกิดความรู้สึกถึงคุณค่าไม่ได้เกิดจากการพูดเพียงอย่างเดียว

ทั้งนี้อาจารย์ได้ยกตัวอย่าง โพรเฟสเซอร์ท่านหนึ่งที่ได้รับรางวัล โนเบล เมื่อปีพ.ศ.2507ว่า

“ การLecture จึงเป็นการสอนที่แย่ที่สุด!”

อาจารย์บางท่านสอนแบบ Lecture เก่งมาก เช่น พระพุทธเจ้าเทศนาสอนคนเป็นพันๆคนแต่อาจารย์อย่าง
เราๆท่านๆ อย่างดีได้ครึ่งห้อง!

การเรียนรู้ “ครู” เป็นผู้จัดการเรียนรู้ ถ้าเราเป็นครูที่ดี เราจะทนไม่ได้ถ้านักเรียนไม่เกิดการเรียนรู้

ถ้าเวลาสอนแล้วอาจารย์บอกลูกศิษย์ว่า วันนี้มีทฤษฎีมาเล่าให้ฟัง เด็กก็จะหลับ!

Need for Learning Innovation

การเรียนรู้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากภายใน ไม่มีใครมาบังคับได้ : Come From Within

Liberal Arts การทำให้คนเป็นเสรีชนทางความคิด มุ่งเพื่อคนอื่น ไม่มีความเห็นแก่ตัว เป็นปรัชญาการศึกษาที่ควร จะเพิ่มให้มากขึ้น มากกว่า 30 หน่วยกิต ทางตะวันออกบอกว่าต้องรู้ “ศิลปวิทยา 18 แขนง” ถึงจะเป็นผู้ปกครอง คนได้

Could be triggered by the following factors

- Quality issue
- High dropout rate
- Reduced enrollment
- Poor student achievements
- Academic rankings
- Strong high-level policy, etc.

ท่านรศ.ดร.คุณหญิง สุมณฑา(ซึ่งต่อไปจะขออนุญาตใช้สรรพนามแทนชื่อท่านว่า “อาจารย์”) ยังได้ให้ความเห็น ต่อที่ประชุมว่า ให้ทุกมหาวิทยาลัยเอา GE. ไปทำเป็น POLICY และให้ความเห็นว่าการศึกษาในช่วงระดับ ปริญญาตรี 4 ปี สร้างคนได้! จัดเป็นช่วง PRIME TIME ของชีวิตและกล่าวกับผู้เข้าสัมมนาว่า “ถ้าท่านเรียน UNDER GRAD ที่ไหน ที่นั่นเป็นที่หล่อหลอมท่าน!”

(ความข้อนี้นี้สำหรับข้าพเจ้าแล้วเห็นด้วยเป็นอย่างมาก)

นอกจากนี้ยังเสริมว่า “นับวันนักศึกษาสามารถสั้นเข้าๆ เพราะระบบ Innovate มันเร็วมากๆ การเรียนรู้ต้องเปลี่ยน และปรับตัว” ท่านได้ยกตัวอย่างการสอน GE ในต่างประเทศว่าปัจจุบันมีการทำMOOC

และให้ข้อคิดว่า “คุณค่าของความเป็นมนุษย์ จะเกิดขึ้นได้จะต้องผ่านประสบการณ์ความร้อนความหนาว ความ ทุกข์ยากมา คนจะสอนGE ได้ดีควรเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ แต่สถาบันการศึกษาหลายแห่งใช้คนที่จบใหม่”

อาจารย์ได้ยกตัวอย่างการสอนGE จากประสบการณ์การไปศึกษาดูงานในต่างประเทศหลายแห่ง เช่นที่ มหาวิทยาลัยเบิร์กลีย์ ได้จัดการสอนGE โดยให้อาจารย์สร้างวิชาอะไรก็ได้ที่อาจารย์มีความรู้ความเชี่ยวชาญมากที่สุด รู้ดีที่สุดในเรื่องที่อาจารย์จะสอน และจัดชั้นเรียนเล็กๆ ไม่เกินห้องละ 15 คน เป็นSpecialize เช่นวิชาถ่ายรูป การละคร ในที่สุดได้วิชาGE มา 300 วิชา

ที่เมืองไคร้มอนต์ มีคณะศิลปศาสตร์(Liberal Arts) เป็นวิทยาลัยขนาดเล็ก ทุกแขนงวิชาที่เปิดสอนเป็นวิชาGE ที่ สำคัญมากคือ สอนการพูด การอ่าน การเขียน ถ้าไม่ผ่านวิชาด้านภาษาห้ามเรียนวิชาอื่นๆ (อาจารย์ให้ความเห็นว่า ถ้าเราไม่ได้ภาษาจะถือว่าHANDICRAB มาก)และการสอนภาษาของที่ไคร้มอนต์นี้ไม่ได้ให้อาจารย์ที่จบทางภาษา มาสอนแต่ให้อาจารย์ทางประวัติศาสตร์มาสอนภาษา เพื่อให้ผู้เรียนสนุกที่จะเรียน มีนักศึกษาจากทั่วโลกเรียนและ

มีเด็กไทยคนหนึ่งก็เรียนที่นี่ โดยเด็กคนหนึ่งที่ว่านี่ตอนที่อาจารย์ไปดูงานเขากำลังทำ MOOC โดยจะทำให้กับครูคอมพิวเตอร์เอา MOOC นี้ไปใช้สอนคอมพิวเตอร์ให้เก่งๆ เล่ามาถึงตรงนี้ อาจารย์ได้ยกตัวอย่างว่าเคยมีโอกาสสัมภาษณ์นักศึกษาของไทยในการสอบเข้าเรียนต่อมหาวิทยาลัย ได้ถามเด็กคนนั้นว่า “ตอนเรียนหนังสือรู้สึกประทับใจอาจารย์คนไหนมากที่สุด?” อาจารย์เล่าว่า “เด็กนี่อยู่ตั้งนาน!” (ที่ประชุมหัวเราะ) และกล่าวกับผู้เข้าร่วมประชุม (ซึ่งทุกท่านล้วนแล้วแต่เป็นครูบาอาจารย์ในแวดวงมหาวิทยาลัยทั้งสิ้น) ว่า “สอนอย่างนี้ใช้ไม่ได้นะ!” (ที่ประชุมหัวเราะ)

Professional and Organizational Development Network Association (ควอท)

(อาจารย์ได้ถามว่าใครรู้จักหน่วยงานนี้บ้าง ที่ประชุมยกมือเพียงไม่กี่คน อาจารย์จึงกล่าวต่อไปว่า ขอให้ท่านรศ. ดร.บัณฑิต ทิพากร <ประธานเครือข่ายการศึกษาทั่วไปแห่งประเทศไทย> มาช่วย)

อาจารย์ได้กล่าวเสริมต่อไปว่า “อาจารย์อุดมศึกษาจะต้องเป็น Professional ต้องทำนักศึกษาให้เป็นบัณฑิต เปลี่ยนหัวนักศึกษา”

“คนที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ จะมีพลังบางอย่างที่อยากจะถ่ายทอด เหมือนหว่านเมล็ด ถ้าหว่านเมล็ดพันธุ์ที่ดี จะเป็น Academic โลกจะก้าวหน้า อยากให้ทุกๆ ท่านได้ตระหนักว่า ถ้าเมล็ดพันธุ์ที่ดีไปออก อาจารย์จะ Appreciate”

“ความรู้เกิดจากการสะสมและต่อยอด” “วันนี้คนที่ถูกมาพูดเรื่อง Innovation ไม่ใช่แค่การศึกษา แต่เป็นโปรเฟสเซอร์ เช่น แพทย์ วิศวกร”

World Wide Movement by Professionals not Education Faculty!

อาจารย์ยกตัวอย่างว่า Dean of Learning Innovation เป็นวิศวกร ซึ่งผลิต Phd. ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปละหลายร้อยคน

ตัวอย่างจาก University of Oklahoma มีศูนย์ที่ชื่อว่า SEED

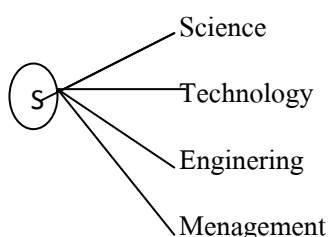
S มาจาก Sooner (เป็นชื่อทีมฟุตบอลของเมือง โอคลาโฮมา)

E มาจาก Eniginering

E มาจาก Education

D มาจาก Development

ส่วนสหรัฐอเมริกา จัดเป็นจอยักษ์ด้าน Innovation ซึ่งใช้หลัก STEM.

นอกจากนี้อาจารย์ได้ยกตัวอย่างจากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ว่าเป็นเจ้าพ่อด้าน Liberal Arts

โดยทางมหาวิทยาลัยจะจัดสรรเวลาให้ผู้บริหารระดับโปรเฟสเซอร์ไปสอนนักศึกษา 1 ท่านต่อนักศึกษา 10 คน เพื่อสร้างระบบให้นักศึกษาซึมซับและสัมผัสกับผู้บริหาร

เวทีสุนทรียสนทนา

ช่วงเวลา 16.30 -18.00 น. ภาคเย็น (จับประเด็นจากวง “สุนทรียสนทนา”) เป็นการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากอาจารย์ผู้สอนGEที่สนใจในแต่ละมหาวิทยาลัยโดยมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมประมาณ 50 คน มีเนื้อหาและรายละเอียดที่น่าสนใจดังนี้

รศ.สุภาพ ฅ นคร ได้กรุณาเล่าให้ฟังว่าได้มีโอกาสไปศึกษาดูงานด้านGE ในต่างประเทศหลายสถาบันได้ให้หลักคิดในการทำงานGE ว่า อยากให้แต่ละแห่งได้

1.แม่นยำ Concept

2.Commit ตัวตนเพื่อทำงาน

3.ปรับกระบวนการทัศน์

และผศ.ดร.ศศิธร จาก มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี ได้แลกเปลี่ยนว่า สำหรับพระจอมเกล้าธนบุรีนั้น ได้ศึกษาเรียนรู้จากที่ต่างๆว่า How? จากนั้นมาBench Mark ว่า มธจ.จะอย่างไร.

ทั้งนี้รศ.สุภาพ ฅ นครได้เสริมว่าในอเมริกา GE.จะอยู่ในCollege of Arts&Science หรือแม้แต่ที่สถาบันMIT.ใช้วิชาGE. ทางGE.ใช้ลักษณะของProject Base โดยให้อาจารย์มีสังคมอยู่ในละแวกเดียวกัน พบปะกันสม่ำเสมอ เพื่อที่จะ สอนร่วมกันได้อย่างกลมกลืน มีTeam Teachingที่เข้มแข็ง

ที่ประเทศไต้หวัน มีวัฒนธรรมที่เป็นจุดแข็ง มีความโดดเด่นในด้านความเป็นตะวันออก มีOffice of GE. ใช้ศิลปะการชงชา/จัดดอกไม้/บทกวี/ความงาม มาหล่อหลอมให้นักศึกษามีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

(ถึงตอนนี้ รศ.ดร.ศรีเพ็ญ สุภพิทยากุล ซึ่งเป็นผู้ดำเนินรายการ ได้เพิ่มเติมว่า หลักการของDialog คือสุนทรียสนทนา และเสริมว่า “ให้แขวนความคิดตนเองที่จะต่อต้านเอาไว้ก่อน”

รศ.สุภาพกล่าวต่อเรื่องของจิตว่า

จิตมันต้องสั่ง มันถึงTransform ได้ จิตสั่ง สมองสั่ง มีออก!

ผอ.กองการศึกษาทั่วไป จากมหาวิทยาลัยนเรศวร ได้แลกเปลี่ยนว่าเมื่อมารับตำแหน่งนี้ต้องทำการเปลี่ยนGE จากเดิมห้องละ 500 เป็นหมู่เรียน กำหนดนักศึกษาที่ 50คน/ 1 หมู่เรียน

ใน 1 ปีการศึกษาต้องทำหน้าที่จัดวิชา GE 55,000 ที่นั่ง

ภาคการศึกษาที่ 1 ประมาณ 24,000 ที่นั่ง แต่นิสิตลงเรียน 2,400 ที่นั่ง

และม.นเรศวร ต้องจ่ายเงินเป็นรายหัวให้กับอาจารย์ผู้สอน ประมาณ 11,250 บาท/นักศึกษา 1 คน

ให้นิสิตเลือกอาจารย์ผู้สอนด้วยตนเอง

การปรับระบบจากใหญ่มาเล็กนี้ทำให้สูญเสียอาจารย์ที่สอนGE ไปเยอะมาก
คำถามคือ มีมหาวิทยาลัยไหนบ้างที่สามารถบริหารอาจารย์ที่สอนGE ได้?

ผศ.ดร.ศศิธร จากพระจอมเกล้าธนบุรีให้ข้อมูลดังนี้

- 1.มีอาจารย์ที่อยากสอนGE. 1 กลุ่ม
- 2.อาจารย์ที่เป็นFacilitator
- 3.มีนักศึกษาปริญญาโทช่วยงาน/จัดTraining Workshop
- 4.มีค่าตอบแทนให้(รศ.ดร.ศรีเพ็ญ ถามที่ประชุมว่าหากอาจารย์ผู้สอนมาสอนเพราะมีการให้ค่าตอบแทนอะไรจะเกิดขึ้น?)

ทั้งนี้รศ.ดร.ศรีเพ็ญได้ถามว่า อะไรคือแรงบันดาลใจให้เรา"รู้สึก"อยากจะทำอย่างนั้น? (หมายถึงอยากจะทำสอนGE. ให้เป็นGE.

รศ.สุภาพ ณ นคร เสริมว่าเวลาที่จิตมันสะท้อน มันแรง!

และกล่าวว่าตัวท่านอายุ 71 ปี อยู่มา ณ วันนี้ ต้องการตอบแทนบุญคุณแผ่นดิน

Wisdom จะหลังไหลมาโดยที่เกิดจากบุญกุศลข้ามภพข้ามชาติ และได้เล่าเรื่องการฝึกสติ ฝึกสมาธิตอนที่ท่านทำ
หลักสูตรการฝึกสติกับคุณแม่สิริ กรินชัยและอาจารย์ดร.หลวงพ่อวิริยงค์ ให้เราทุกคนได้ Deep Listening

จิตที่เรา COMMITMENT ให้ตั้งจิตอธิษฐานให้แน่น

อาจารย์ท่านหนึ่งจากมหาวิทยาลัยกรุงเทพ ได้แลกเปลี่ยนว่า ทีม.กรุงเทพได้เรียนเชิญท่านศ.ดร.พจน์ สะเพียรชัย
เป็นที่ปรึกษาด้าน GE. โดยมีคณะกรรมการชุดบนและชุดล่าง ซึ่งชุดล่างจะทำหน้าที่ Creative Teaching ,การปรับ
ระบบGEทั้งระบบ วิชาจิตวิทยาไม่มี ใช้ชื่อว่า "วิชาคุณค่าบัณฑิต"

และยกตัวอย่างวิชาอื่นๆ เช่น"การรู้เท่าทันเทคโนโลยีและInnovation"

รศ.สุภาพให้ข้อคิดว่า What ever will? Will! แล้วพลังจะตามมา.

จบการประชุมสัมมนาวันที่18 มิถุนายน 2557

บันทึกโดย ปิยนุช ชุนสวัสดิ์

อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ทิศทางของการปลูกฝังคนดี : ทิศทางของหลักสูตรศึกษาทั่วไป
โดยศ.ดร.กำชัย จงจักรพันธ์ 19 มิถุนายน 2557